

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมวดธุรกิจการแพทย์ ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีการใช้กันทั่วไป เพื่อให้การศึกษารอบคลุมยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์งบการเงิน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

#### ประวัติความเป็นมาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดทุนไทยยุคใหม่มีจุดเริ่มต้นจากการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เพื่อรองรับการเติบโตและส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ต่อมา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ได้เสนอให้มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ที่มีระบบระเบียบขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเน้นให้มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งระดมเงินทุน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ

การพัฒนาของตลาดทุนของไทยในยุคใหม่นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ยุค เริ่มจาก “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” (Bangkok Stock Exchange) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชน และต่อมาเป็น “ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ภายใต้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “The Securities Exchange of Thailand”

#### การจัดตั้งตลาดหุ้นกรุงเทพ

การจัดตั้งตลาดหุ้นของไทยเริ่มขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2505 ในรูปห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยในปีต่อมาได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดและเปลี่ยนชื่อเป็น “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” (Bangkok

Stock Exchange) ถึงแม้ว่าจะมีพื้นฐานในการจัดตั้งที่ดี การซื้อขายหุ้นในตลาดหุ้นกรุงเทพก็ไม่ได้ได้รับความสนใจมากนัก มูลค่าการซื้อขายมีเพียง 160 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2511 และ 114 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2512 การซื้อขายมีปริมาณลดลงเป็น 46 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2513 และลดลงเหลือ 28 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2514 การซื้อขายหุ้นก็มีมูลค่าถึง 87 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2515 แต่การซื้อขายหุ้นก็ยังคงไม่เป็นที่สนใจ โดยมูลค่าการซื้อขายหุ้นที่ต่ำสุดมีเพียง 26 ล้านบาทเท่านั้น และในที่สุดตลาดหุ้นกรุงเทพก็ต้องปิดกิจการลง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าตลาดหุ้นกรุงเทพไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ประกอบกับประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในเรื่องตลาดทุน

### การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ถึงแม้ว่าตลาดหุ้นกรุงเทพจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ที่มีระบบระเบียบและได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการนั้นได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) จึงได้เสนอแผนการจัดตั้งตลาดทุนดังกล่าวขึ้นเป็นครั้งแรก โดยให้มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกและมาตรการสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เหมาะสมในปี พ.ศ. 2512 รัฐบาลได้ทำการว่าจ้างศาสตราจารย์ซิดนีย์ เอ็ม รอปบิ้นส์ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการเงิน จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา เพื่อมาทำการศึกษาช่องทางการพัฒนาตลาดหุ้นไทยในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2515 รัฐบาลได้เข้ามามีบทบาท โดยการแก้ไข “ประกาศคณะปฏิวัติ ที่ 58 เกี่ยวกับการควบคุมกิจการ การค้า ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยและความเป็นอยู่ของประชาชน” การแก้ไขดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลสามารถกำกับดูแล การดำเนินงานของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ซึ่งทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระเบียบและยุติธรรม หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2517 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะจัดให้มีแหล่งกลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดมเงินทุนในประเทศ ตามมาด้วยการแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับรายได้เพื่อให้สามารถนำเงินออกมาลงทุนในตลาดทุนได้ ในปี พ.ศ. 2518 รูปแบบทางกฎหมายต่างๆ ได้รับการปรับแก้จนลงตัว และในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชื่อภาษาอังกฤษในขณะนั้นคือ The Securities Exchange of Thailand) ได้ได้เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกและได้ทำการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น “The Stock Exchange of Thailand” (SET) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2534

### ที่ทำการ

นับแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เคยมีที่ทำการมาแล้ว 3 แห่ง โดยแห่งแรกตั้งอยู่ที่ห้อง 412 ชั้น 4 อาคารศูนย์การค้าสยาม เลขที่ 965 ถนนพระรามที่ 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร นับแต่เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2518 จนกระทั่งเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยย้ายที่ทำการเป็นครั้งแรก ไปยังอาคารสินธร เลขที่ 130-132 ถนนวิทญู เขตปทุมวัน ต่อมาเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2541 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยย้ายที่ทำการครั้งสุดท้ายมายัง อาคารเลขที่ 62 ถนนรัชดาภิเษก เขตคลองเตย ซึ่งเป็นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเองเป็นการถาวรจนถึงปัจจุบัน

### โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ฯ



ภาพที่ 2 โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน

### ตลาดแรก

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ทำหน้าที่กำกับและดูแลตลาดแรก โดยบริษัทใดที่ต้องการออกหลักทรัพย์ใหม่เสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก (Initial Public Offering) หรือเสนอขายหลักทรัพย์อื่นๆ แก่ประชาชนต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะต้องตรวจสอบสถานะทางการเงินและการดำเนินงานของบริษัทนั้นก่อนที่จะอนุมัติให้บริษัททำการออกหลักทรัพย์ขายแก่ประชาชนได้

### ตลาดรอง

หลังจากการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก หลักทรัพย์จะสามารถทำการซื้อขายในตลาดรองได้ก็ต่อเมื่อผู้ออกหลักทรัพย์นั้น ได้ยื่นคำขอและได้รับอนุมัติจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว

### ลักษณะการดำเนินงาน

1. เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517
2. ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน
3. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ
4. เริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518
5. ปัจจุบันดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

### การรับหลักทรัพย์จดทะเบียน

บริษัทจดทะเบียนประกอบด้วย

1. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)
2. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai)

หลักทรัพย์จดทะเบียน ประกอบด้วย

1. หุ้นสามัญ (Common Stocks)
2. หุ้นบุริมสิทธิ (Prefer Stocks)
3. หน่วยลงทุน (Unit Trusts)
4. ใบสำคัญแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR)

5. ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหลักทรัพย์หรือวอแรนท์ (Warrant)
6. ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (Transferable Subscription Right: TSR)
7. ใบสำคัญแสดงสิทธิที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิง (Deposit Receipt: DR)
8. ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์หรือวอแรนท์อนุพันธ์ (Derivative Warrants: DW)
9. กองทุน ETF (Exchange Traded Fund)
10. หุ้นกู้ (Debentures)
11. พันธบัตร (Bond)

### **บทบาทตลาดหลักทรัพย์**

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่างๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์
2. ดำเนินธุรกิจใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

### **บทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ**

1. ประโยชน์ต่อการจัดสรรเงินออมและการลงทุนในระยะยาว ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญในตลาดทุนและตลาดการเงินไทย ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และเป็นกลไกหรือตัวกลางในการระดมเงินออมหรือเงินทุนส่วนเกินจากภาคครัวเรือนมาจัดสรรสู่ภาคการผลิตที่ต้องการเงินทุน ทำให้การออมและการลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีเงินออมมีแรงจูงใจในการออมและมีทางเลือกในการออมและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น เมื่อเงินออมเข้าสู่ระบบการเงินผ่านกลไกตลาดทุนมากขึ้น ก็จะมีช่องทางและโอกาสในการระดมทุนระยะยาวในตลาดทุนเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้การใช้ทรัพยากรหรือเงินออมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจและระบบเศรษฐกิจโดยตรง

2. ประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ การระดมเงินทุนจากตลาดทุนโดยผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการระดมทุนของธุรกิจต่างๆ นอกเหนือจากการกู้เงินจากสถาบันการเงินโดยทั่วไป ทำให้กิจการนั้นสามารถระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อใช้ในการ

ลงทุนและดำเนินธุรกิจได้ตามที่ต้องการ โดยไม่ต้องมีภาระจากดอกเบี้ยเงินกู้และสัดส่วนหนี้ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับส่วนของเจ้าของ

3. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ การที่บริษัทจดทะเบียนสามารถระดมทุนผ่านตลาดทุน โดยการออกหลักทรัพย์และเสนอขายต่อผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปนั้น ถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ลงทุนหรือผู้มีเงินออมที่จะได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่เสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าว

4. ช่วยขยายฐานภาษีของรัฐบาล เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ เป็นกิจการที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใส มีระบบบัญชีที่ครบถ้วนทั้งมีการจัดทำงบการเงินและรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐาน และมีการเปิดเผยข้อมูลไปยังผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อย่างแพร่หลาย ซึ่งข้อมูลและรายงานทางการเงินดังกล่าวนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในการวิเคราะห์การลงทุนและเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทในการวิเคราะห์การลงทุนและติดตามฐานะทางการเงินของธุรกิจแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยเป็นข้อมูลฐานภาษีที่ถูกต้องและจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างสะดวก ถูกต้องและครบถ้วนอีกด้วย

5. ช่วยลดภาระหนี้ต่างประเทศ การนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อต้องการระดมทุนนั้น นับเป็นการระดมเงินทุน โดยผ่านตลาดทุนในประเทศ เพื่อธุรกิจภายในประเทศ เงินทุนที่บริษัทจดทะเบียนต่างๆ ระดมมาได้ นั้น จะถูกใช้ไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจที่เกิดขึ้นในประเทศเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในธุรกิจประเภทใหม่หรือขยายกิจการ ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยตอบสนองความต้องการเงินทุนของธุรกิจภายในประเทศซึ่งนอกจากจะลดความต้องการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินภายในประเทศแล้ว ยังช่วยลดความต้องการกู้ยืมเงินตราจากต่างประเทศได้อีกด้วย

6. เป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นทั้งแหล่งระดมทุนและแหล่งลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นที่สนใจของธุรกิจที่ต้องการเงินทุน และผู้ที่มีเงินออมที่ต้องการจะลงทุนรวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการระดมเงินทุนและจัดสรรเงินทุนระยะยาวให้แก่ภาคธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในขณะนั้นๆ จะมีความสำคัญและสัมพันธ์กับทิศทางและแนวโน้มของพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกลไกตลาดทุนในขณะนั้นจะสะท้อนถึงความต้องการเพื่อการลงทุนของภาคการผลิตและความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการและภาวะของตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นดัชนีชี้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง

## การส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดตั้งสถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน (Thailand Securities Institute: TSI) เพื่อส่งเสริมความรู้ในด้านการเงินการลงทุนแก่ผู้ลงทุนเยาวชนและประชาชนทั่วไป ให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการบริหารจัดการการเงิน อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพทางการเงินที่ดีในอนาคต ตลอดจนพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่บุคลากรในธุรกิจหลักทรัพย์ โดยยึดหลักความมีจริยธรรมควบคู่กับความเป็นมืออาชีพที่จะให้บริการแก่ประชาชน โดยให้ความรู้ผ่านกิจกรรมอบรมและสัมมนาในหลักสูตรต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบเช่น หนังสือ วารสาร และสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ตลอดจนร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นพันธมิตรจัดตั้ง "มุมความรู้ตลาดทุน" ซึ่งเป็นเสมือนห้องสมุดสาขาย่อยของตลาดหลักทรัพย์ฯ ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดตั้งบริษัทย่อยคือ บริษัท แฟมมิลี โนฮาว จำกัด เพื่อทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่สื่อความรู้และรายการสาระบันเทิงสอดแทรกความรู้ ที่เน้นเนื้อหาสาระด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลและการลงทุน เพื่อเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจอย่างแพร่หลายผ่านสื่อต่างๆ และมีการร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จัดตั้งช่องโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม "มันนี่แชนแนล" เพื่อให้ความรู้ข่าวสารเศรษฐกิจและการลงทุน มีสถานะเป็นช่องรายการที่สอง ของไทยทีวีโกลบอลเน็ตเวิร์ก

## การให้บริการระบบซื้อขายหลักทรัพย์

### ระบบซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้พัฒนาระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยคอมพิวเตอร์ (Automated System For the Stock Exchange of Thailand: ASSET) เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่บริษัทสมาชิกและผู้ลงทุน โดยคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ส่งเข้ามาจากบริษัทสมาชิก ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์จะทำการจับคู่คำสั่งซื้อขายโดยอัตโนมัติ (Automatic Order Matching: AOM) ซึ่งจะเป็นไปตามเกณฑ์การจัดลำดับของราคาและเวลา โดยคำสั่งซื้อขายที่มีลำดับราคาและเวลาที่ดียิ่งที่สุดจะถูกจับคู่ซื้อขายก่อนหลังจากที่มีการจับคู่คำสั่งซื้อขายแล้ว ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์จะยืนยันรายการซื้อขายดังกล่าวกลับไปยังบริษัทสมาชิก เพื่อให้ทราบผลในทันที

นอกจากนี้ยังมีการซื้อขายรองที่เรียกว่า Put-through (PT) ซึ่งเป็นการที่บริษัทสมาชิกผู้ซื้อและบริษัทสมาชิกผู้ขายได้เจรจาตกลงการซื้อขายกันก่อนแล้ว จึงให้บริษัทสมาชิกผู้ขายเป็นผู้บันทึก

รายการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริษัทสมาชิกผู้ซื้อเป็นผู้รับรองรายการซื้อขายดังกล่าว

1. AOM : วิธีการซื้อขายแบบจับคู่คำสั่งอัตโนมัติ เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายส่งคำสั่งซื้อขายผ่านคอมพิวเตอร์เข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์ฯจะเรียงลำดับและจับคู่คำสั่งซื้อขายโดยอัตโนมัติด้วยหลักการราคาและเวลาที่ดีที่สุดซึ่งหมายความว่าคำสั่งซื้อที่มีราคาสูงที่สุดและคำสั่งราคาขายที่ราคาต่ำที่สุดจะถูกจับคู่ซื้อขายก่อน

2. PT : เป็นวิธีการซื้อขายแบบมีการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเป็นวิธีการซื้อขายที่บริษัทหลักทรัพย์ผู้ซื้อและผู้ขายทำความตกลงซื้อขายหุ้นกันเอง เมื่อตกลงซื้อขายกันได้แล้วก็จะบันทึกรายละเอียดของรายการซื้อขายดังกล่าวผ่านระบบการซื้อขายเพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์ฯทราบ ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์ฯอนุญาตให้ใช้การซื้อขายแบบ PT สำหรับการซื้อขายรายใหญ่ (Big Lot Trading) หรือเป็นการซื้อขายหุ้นที่มีชาวต่างชาติเป็นเจ้าของ

#### สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย

1. NP (Notice Pending) : เป็นเครื่องหมายที่แสดงว่าบริษัทจดทะเบียนนั้นยังไม่ได้ส่งงบการเงินหรือรายงานให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ตามระยะเวลาที่กำหนด หรือตลาดหลักทรัพย์อยู่ระหว่างรอคำชี้แจงหรือรายงานเพิ่มเติมจากบริษัทจดทะเบียน

2. NR (Notice Received) : เป็นเครื่องหมายที่แสดงว่าตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้รับการชี้แจงข้อมูลหรือรายงานจากบริษัทจดทะเบียนที่ขึ้นเครื่องหมาย NP แล้ว และจะขึ้นเครื่องหมาย NR เป็นเวลา 1 วัน

3. H (Trading Halt) : เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนั้นเป็นการชั่วคราว โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาไม่เกินหนึ่งรอบการซื้อขาย

4. SP (Trading Suspension) : เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนั้นเป็นการชั่วคราว โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งรอบการซื้อขาย

5. XD (Excluding Dividend) : เป็นเครื่องหมายที่แสดงว่า ณ วันที่ขึ้นเครื่องหมาย XD ผู้ลงทุนที่ซื้อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผลที่บริษัทประกาศจ่ายในงวดนั้น หากผู้ลงทุนต้องการจะได้สิทธิในเงินปันผลดังกล่าว จะต้องซื้อหุ้นนั้นก่อนวันขึ้นเครื่องหมาย XD

6. XR (Excluding Right) : เป็นเครื่องหมายแสดงว่า ณ วันที่ขึ้นเครื่องหมาย XR ผู้ลงทุนที่ซื้อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวไม่มีสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญจากการเพิ่มทุนในครั้งนั้น



ของบริษัท หากผู้ลงทุนต้องการได้สิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน จะต้องซื้อหุ้นนั้นก่อนวันขึ้นเครื่องหมาย XR

7. XW (Excluding Warrant) :เป็นเครื่องหมายแสดงว่า ณ วันที่ขึ้นเครื่องหมาย XW ผู้ลงทุนที่ซื้อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวไม่มีสิทธิในการได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหลักทรัพย์หรือวอแรนท์

8. XA (Excluding All) :เป็นเครื่องหมายแสดงว่า ณ วันที่ขึ้นเครื่องหมาย XA ผู้ลงทุนที่ซื้อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับทั้งเงินปันผล ดอกเบี้ย และสิทธิในการจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่บริษัทได้ประกาศจ่ายและจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นในครั้งนั้นๆ เครื่องหมายนี้จึงเหมือนกับเป็นเครื่องหมาย XD รวมกับ XR หรือ XW รวมกับ XR

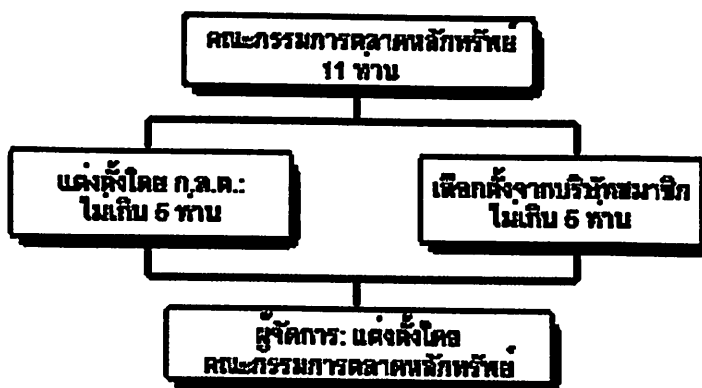
**สมาชิกภาพองค์กรระหว่างประเทศ**

1. สหพันธ์ตลาดหลักทรัพย์ภาคพื้นเอเชียและโอเชียเนีย (Asian and Oceanian Stock Exchanges Federation - AOSEF) ตลาดหลักทรัพย์ฯ เข้าเป็นสมาชิกในปีพ.ศ. 2525

2. องค์กรคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นานาชาติ (International Organization of Securities Commissions -IOSCO) ตลาดหลักทรัพย์ฯ เข้าเป็นสมาชิกประเภท full member ในปีพ.ศ. 2533 และเปลี่ยนเป็น affiliate member ในปีพ.ศ. 2535 เนื่องจากมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด.

3. สหพันธ์ตลาดหลักทรัพย์นานาชาติ (The World Federation of Exchanges - WFE) ตลาดหลักทรัพย์ฯ เข้าเป็นสมาชิกในปี 2533

**โครงสร้างของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์**



ภาพที่ 3 โครงสร้างของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์

คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 11 ท่านประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. จำนวนไม่เกิน 5 ท่าน
2. บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากบริษัทสมาชิก จำนวนไม่เกิน 5 ท่าน
3. ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ 1 ท่าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการทั้ง 10 ท่าน

ตามข้อ 1 และ 2

โดยวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่มีผู้จัดการทั้ง 10 ท่านนี้ ให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเมื่อครบกำหนดอาจได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ สำหรับผู้จัดการนั้นให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละไม่เกิน 4 ปีและอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ภายใน ขอบเขตของกฎหมาย รวมทั้งเป็นผู้กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ เป็นไปอย่างมีระเบียบ แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบต่าง ๆ ส่วนใหญ่ต้องได้รับ อนุมัติจากที่ประชุมบริษัทสมาชิก และ/หรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. เสียก่อนจึงจะใช้บังคับได้

ในการบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์นั้น ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้รับนโยบายจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ ไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายนั้น โดยฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการเสนอร่างระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์พิจารณา หากระเบียบข้อบังคับใดอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์โดยตรง ก็อาจลงมติกำหนดออกมาเป็นระเบียบปฏิบัติได้เลย ส่วนข้อบังคับหรือระเบียบใดที่พระราชบัญญัติ หรือข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. อนุมัติก็ต้องดำเนินการตามนั้น

#### ตราสัญลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



ภาพที่ 4 ตราสัญลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตราประจำตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับการออกแบบในปี 2518 มี 2 ส่วนประกอบกันเป็นวงกลม โดยส่วนบนเป็นสีทอง และส่วนล่างเป็นสีดำ การออกแบบเกิดขึ้นด้วย

แรงบันดาลใจจากงานโบราณ ซึ่งมีลายสลักรูปปลาฉลามที่มีลักษณะว่ายเวียนหนึ่งหัวจรดหนึ่งหาง ว่ายวนกันต่อเนื่องไม่สิ้นสุด สอดคล้องกับหลักกรรมในลัทธิเต๋า ที่กล่าวถึงความสมดุลของสองสิ่งที่เป็นทั้งคู่และสิ่งที่ตรงข้ามกัน คือ หยินกับหยาง เปรียบเสมือนสตรีกับบุรุษ ความมืดกับความสว่าง อันอาจอุปมาได้ถึงสังขรณ์ของการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ที่มีอุปสงค์และอุปทาน มีผลตอบแทนและความเสี่ยง มีความตึงเครียดและซบเซา เป็นสองสิ่งที่ทำลายผู้ลงทุนเสมอมาทุกยุคทุกสมัย

### กลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกลุ่มตลาดประกอบด้วย

1. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
2. ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for alternative Investment : mai) จัดตั้งภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นตลาดทางเลือกในการระดมทุน ของธุรกิจที่มีศักยภาพในการเติบโต โดยได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2542
3. ตลาดตราสารหนี้ (Bond Electronic Exchange : BEX) จัดตั้งขึ้น โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเปิดให้บริการการซื้อขายแก่นักลงทุนทั่วไป ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดยให้บริการผ่านระบบการซื้อขายแบบเรียลไทม์ มีข้อมูลที่โปร่งใส ตลอดจนจนถึงกระบวนการส่งมอบและชำระราคาที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อที่จะพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณการซื้อขาย คุณภาพของตราสารหนี้ ตัวกลางการซื้อขาย และแหล่งข้อมูลอ้างอิง โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการตลาดตราสารหนี้ที่สมบูรณ์แบบของประเทศไทย ให้บริการครอบคลุมผู้ลงทุนและผู้ค้าตราสารหนี้ทั้งหมด
4. บริษัท ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) หรือ Thailand Futures Exchange PCL :TFEX เป็นบริษัทย่อยของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2547 เพื่อเป็นศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 โดยมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตลาดการซื้อขายอนุพันธ์แห่งนี้ให้มีสภาพคล่อง มีความหลากหลายของสินค้า ประเภทของสมาชิกและจำนวนผู้ซื้อขาย และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ลงทุนสามารถใช้บริการได้อย่างมีความเชื่อมั่นและมีความน่าเชื่อถือ โดยการพัฒนาตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในประเทศไทยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในตลาดทุนไทย และมีส่วนช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยรวม ตลอดจนเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล

5. บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (ISD) เป็นศูนย์กลางในการให้บริการที่ต่อเนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างครบวงจร โดยมีบริการ 3 ประเภทหลักได้แก่ 1) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ เป็นศูนย์กลางในการรับฝากหลักทรัพย์ไว้ในระบบไว้ใบหลักทรัพย์ทั้งตราสารทุนและตราสารหนี้ที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ 2) นายทะเบียนหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ในการดูแลและรักษาข้อมูลหลักทรัพย์ และจัดทำทะเบียนผู้ถือหลักทรัพย์ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเชื่อมโยงกับระบบงานรับฝากหลักทรัพย์ และ 3) งานทะเบียนสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้บริการงานทะเบียนสมาชิกแบบครบวงจร ทั้งการติดตามนายจ้างเพื่อส่งเงินสะสม และเงินสมทบเข้ากองทุน จัดทำบัญชีทะเบียนรายชื่อสมาชิก การบันทึกจำนวนเงินและจำนวนหน่วยเงินสะสม เงินสมทบ เป็นต้น

6. บริษัท สำนักหักบัญชี (ประเทศไทย) จำกัด เป็นศูนย์กลางในการชำระราคาและส่งมอบตราสารการเงินในตลาดทุนไทย โดยเข้าแทนที่เป็นคู่สัญญา (central counter party) และรับประกันการชำระราคาและส่งมอบในทุกๆ รายการซื้อขายที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ตลาดตราสารหนี้ (BEX) รวมถึงตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) ลดความเสี่ยงโดยรวม เสริมสร้างความเชื่อมั่นในการซื้อขายให้แก่ผู้ร่วมตลาดทุกฝ่าย รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาตลาดหุ้นไทยในระยะยาว

7. บริษัท เซ็ทเทรด คอท คอม จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ให้บริการระบบซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีการลงทุนแก่บริษัทหลักทรัพย์ เพื่อเพิ่มช่องทางการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน รวมทั้งการพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ ตลอดจนเป็นตัวแทนขายและดูแลงานการตลาดข้อมูลของหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เผยแพร่อย่างมีประสิทธิภาพไปยังผู้ลงทุนและหน่วยงานต่างๆ ในตลาดทุนไทย

#### **การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ**

การจัดโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจใกล้เคียงกันได้อยู่ในหมวดเดียวกัน เพื่อความเหมาะสมในการเปรียบเทียบระหว่างกันและเป็นข้อมูลด้านการลงทุนได้อย่างเหมาะสม โดยแนวทางการจัดกลุ่มนั้นให้สามารถสะท้อนประเภทธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนได้ชัดเจน และสะท้อนให้เห็นถึงอุตสาหกรรมของประเทศได้มากขึ้น

#### **หลักการโดยรวม**

1. จัดเฉพาะบริษัทจดทะเบียน (หุ้นสามัญ) หน่วยลงทุนของกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ หน่วยลงทุนของกองทุนรวม โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Fund: IF) และกองทรัสต์เพื่อการ

ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment Trusts: REITs) โดยตราสารทางการเงินอื่นๆ  
ยังคงแยกไว้ต่างหาก

2. หมวดบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด (Non-Performing Group : NPG) ไม่รวมอยู่ในการจัดกลุ่ม

3. รวมกลุ่มของหมวดธุรกิจที่มีลักษณะธุรกิจใกล้เคียงกัน หรือมีแนวโน้มที่จะ  
เคลื่อนไหวไปในแนวทางเดียวกันไว้ด้วยกัน

#### หลักเกณฑ์การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ

1. พิจารณาจัดบริษัทตามประเภทธุรกิจที่สร้างรายได้ให้บริษัทเกินร้อยละ 50 เป็นสำคัญ
2. หากไม่มีธุรกิจใดสร้างรายได้ให้บริษัทเกินร้อยละ 50 จะใช้เกณฑ์ด้านกำไรพิจารณา  
เป็นเกณฑ์รอง ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์อาจพิจารณาใช้หลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบตามที่เห็นสมควร
3. ในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนดำเนินธุรกิจโดยผ่านการถือหุ้นในบริษัทย่อยหลายแห่ง  
(Holding Company) บริษัทจะถูกจัดตามประเภทธุรกิจของบริษัทย่อยที่สร้างรายได้หลักให้แก่  
บริษัท

4. ปัจจุบัน ตลาดหลักทรัพย์จัดบริษัทจดทะเบียนใน SET ตามกลุ่มอุตสาหกรรมและ  
หมวดธุรกิจ โดยในปี 2558 เป็นต้นไป จะมีการจัดบริษัทจดทะเบียนใน mai ตามกลุ่มอุตสาหกรรม  
ด้วย

#### ขั้นตอนการพิจารณาทบทวนการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ

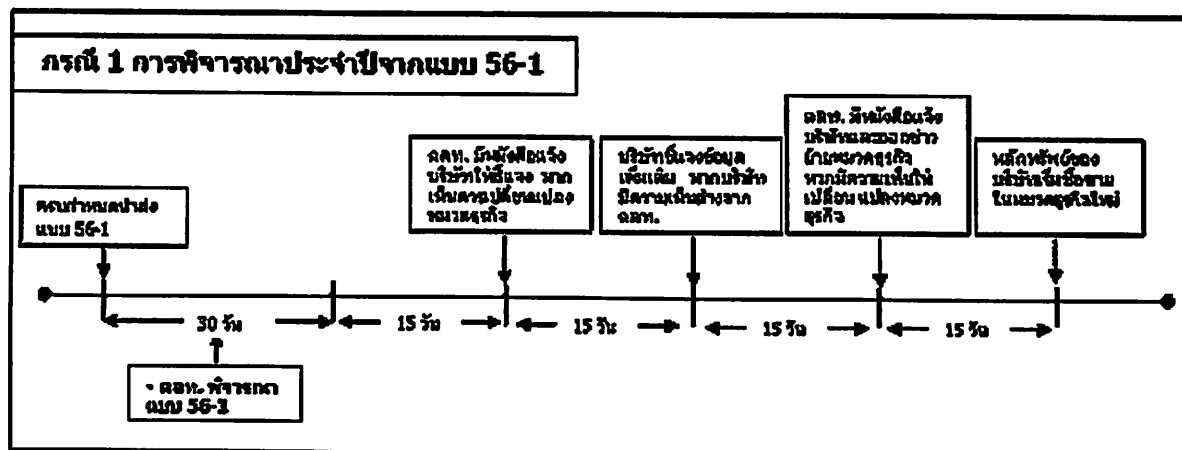
เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการดำเนินธุรกิจ จึง  
จำเป็นต้องทบทวนการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลาดหลักทรัพย์จะ  
พิจารณาเป็น 3 กรณีคือ

##### กรณี 1 การพิจารณาประจำปี

พิจารณาข้อมูลจากแบบรายงาน 56-1 ซึ่งเป็นรายงานที่บริษัทต้องส่งให้ตลาดหลักทรัพย์  
ภายใน 3 เดือนนับจากวันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีของแต่ละบริษัท

1. ตลาดหลักทรัพย์ใช้เวลาพิจารณาประมาณ 30 วัน นับจากวันครบกำหนดส่งแบบ 56-1
2. หากโครงสร้างรายได้ไม่สอดคล้องกับหมวดธุรกิจ ตลาดหลักทรัพย์จะมีหนังสือแจ้ง  
การเปลี่ยนแปลงหมวดธุรกิจไปยังบริษัทภายใน 15 วัน นับจากครบกำหนดตาม (1)
3. หากบริษัทมีความเห็นแตกต่างก็สามารถชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมมายังตลาดหลักทรัพย์  
ภายใน 15 วันนับจากวันที่ตลาดหลักทรัพย์แจ้งบริษัท

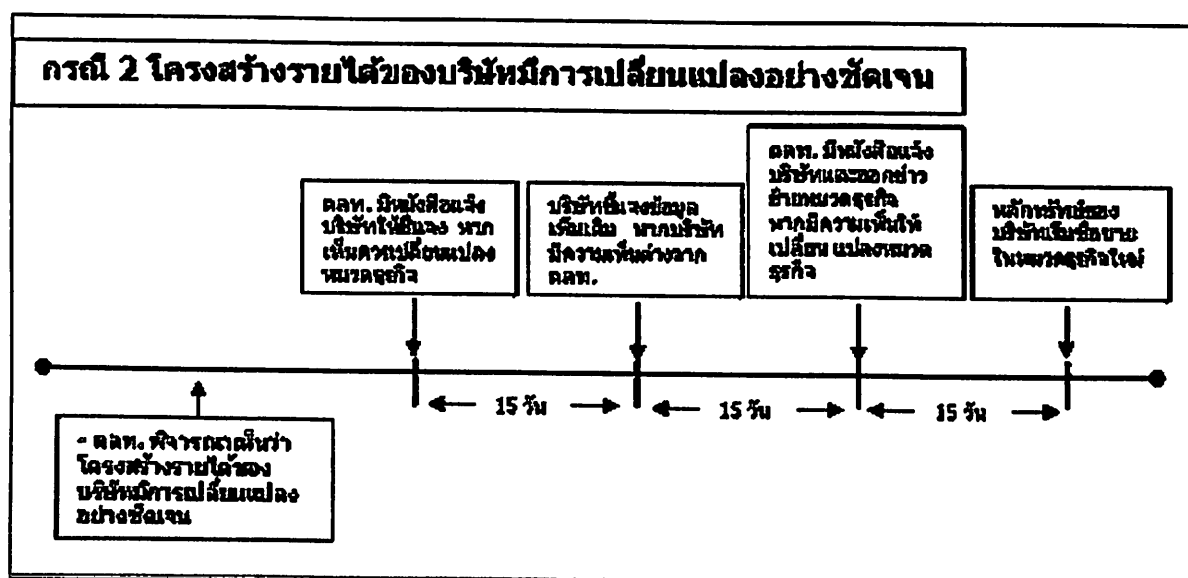
4. ตลาดหลักทรัพย์จะพิจารณาคำชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมภายใน 15 วัน หากยังคงมีความเห็นให้เปลี่ยนแปลงหมวดธุรกิจ ตลาดหลักทรัพย์จะมีหนังสือแจ้งบริษัทและประกาศให้ผู้ลงทุนทั่วไปทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันเริ่มซื้อขายหลักทรัพย์ในหมวดธุรกิจใหม่



ภาพที่ 5 การพิจารณาประจำปีจากแบบ 56-1

กรณี 2 โครงสร้างรายได้ของบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

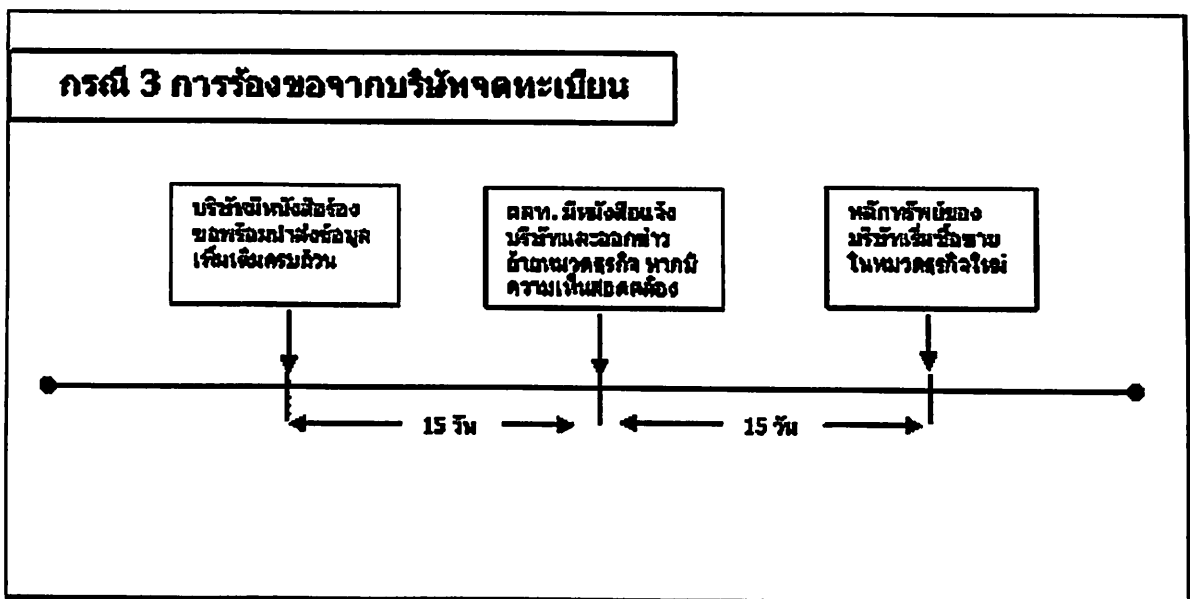
กรณีธุรกิจของบริษัทมีการปรับเปลี่ยนจนทำให้โครงสร้างรายได้หลักเปลี่ยนแปลงไป เช่น เกิดการครอบงำกิจการ หรือเปลี่ยนประเภทการประกอบธุรกิจ ตลาดหลักทรัพย์จะพิจารณา ทบทวนการจัดหมวดธุรกิจ โดยไม่ต้องรอการพิจารณาประจำปี โดยจะปรับย้ายเมื่อการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างมีผลแล้วเท่านั้น โดยตลาดหลักทรัพย์จะดำเนินการตามกรณี 1 ข้อ (3) ถึง (4)



ภาพที่ 6 โครงสร้างรายได้ของบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

### กรณี 3 การร้องขอจากทางบริษัทจดทะเบียน

บริษัทจดทะเบียนสามารถร้องขอให้ตลาดหลักทรัพย์ทำการปรับเปลี่ยนการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจได้ หากเห็นว่าไม่เหมาะสม โดยให้ทำหนังสือพร้อมทั้งแนบข้อมูลส่งมายังตลาดหลักทรัพย์ โดยตลาดหลักทรัพย์จะใช้เวลาพิจารณา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับข้อมูลครบถ้วนจากบริษัท หากตลาดหลักทรัพย์มีความเห็นสอดคล้องกับบริษัท ก็จะมีหนังสือแจ้งบริษัทและประกาศให้ผู้ลงทุนทั่วไปทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันเริ่มซื้อขายหลักทรัพย์ในหมวดธุรกิจใหม่



ภาพที่ 7 การร้องขอจากบริษัทจดทะเบียน

## ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงิน

### ความหมายของงบการเงิน

งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานทางบัญชีที่จัดทำขึ้นเมื่อครบระยะเวลาบัญชี เพื่อให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงฐานะและผลการดำเนินงานของบริษัทในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, 2545)

### จุดมุ่งหมายของงบการเงิน

งบการเงินเป็นการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินกลุ่ม

ต่างๆ นอกจากนี้ งบการเงินยังแสดงถึงผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ทรัพยากรของกิจการ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว งบการเงินต้องให้ข้อมูลทุกข้อดังต่อไปนี้ เกี่ยวกับกิจการ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555)

1. สินทรัพย์
2. หนี้สิน
3. ส่วนของเจ้าของ
4. รายได้และค่าใช้จ่าย รวมถึงผลกำไรและขาดทุน
5. เงินทุนที่ได้รับจากผู้เป็นเจ้าของและการจัดสรรส่วนทุนให้ผู้เป็นเจ้าของในฐานะที่เป็น

เจ้าของ

6. กระแสเงินสด

ข้อมูลเหล่านี้และข้อมูลอื่นที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินช่วยผู้ใช้งบการเงิน ในการคาดการณ์เกี่ยวกับจังหวะเวลาและความแน่นอนที่กิจการจะก่อให้เกิดกระแสเงินสดใน อนาคตของกิจการ

#### งบการเงินฉบับสมบูรณ์

งบการเงินฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด
2. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด
3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้เป็นเจ้าของสำหรับงวด
4. งบกระแสเงินสดสำหรับงวด
5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ข้อมูลที่

ให้คำอธิบายอื่น และ

6. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุดเมื่อกิจการ ได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการ มีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555)

#### ความถี่ในการรายงาน

กิจการต้องนำเสนองบการเงินฉบับสมบูรณ์ (รวมทั้งข้อมูลเปรียบเทียบ) อย่างน้อยปีละ ครั้งในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงวันสิ้นรอบระยะเวลารายงานและเป็นเหตุให้กิจการต้องนำเสนอ งบการเงินซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชียาวกว่าหรือสั้นกว่าหนึ่งปี กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับ แต่ละงวดในงบการเงินดังต่อไปนี้ (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555)

1. เหตุผลในการใช้งวดที่ยาวกว่าหรือสั้นกว่าหนึ่งปี



2. ข้อเท็จจริงที่ว่าจำนวนเงินเปรียบเทียบที่แสดงในงบการเงินไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ทั้งหมด

### ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

งบการเงินจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินมากหรือน้อยเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ ได้แก่

1. ความเข้าใจได้ (understandability) หากผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ และการบัญชี ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเข้าใจข้อมูลในงบการเงินได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมไม่สามารถอ้างว่าจะไม่แสดงรายการในงบการเงินบางรายการ เพราะข้อมูลดังกล่าวยากเกินกว่าที่ผู้ใช้งบการเงินบางส่วนเข้าใจได้ กิจกรรมยังคงต้องแสดงรายการดังกล่าวหากรายการเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (relevance) งบการเงินจะมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเมื่อข้อมูลที่แสดงไว้ในงบการเงินนั้นต้องช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของงบการเงินได้ งบการเงินอาจให้ข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและโครงสร้างของสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ในปัจจุบัน อันทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนความสามารถของกิจการในการได้รับประโยชน์จากโอกาสใหม่ๆ และความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ หรืออาจช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตเกี่ยวกับโครงสร้างของกิจการที่คาดว่าจะจะเป็นและผลของการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้

ในการพิจารณาว่าข้อมูลทางการบัญชีใดมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะและความมีสาระสำคัญของข้อมูลนั้น โดยข้อมูลจะมีความมีนัยสำคัญ (materiality) ก็ต่อเมื่อ หากการไม่แสดงข้อมูลนั้นหรือการแสดงผลผิดพลาดมีผลกระทบต่อตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ความมีนัยสำคัญอาจขึ้นอยู่กับขนาดของรายการหรือขนาดของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นก็ได้

ข้อมูลทางบัญชีบางข้อมูลด้วยลักษณะของข้อมูลเพียงอย่างเดียวอาจมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น ผลประกอบการของส่วนงานใหม่ในรายงานตามส่วนงานอาจเกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงและ โอกาสของกิจการ แม้ว่าผลประกอบการในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นอาจไม่เป็นจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญ

3. ความเชื่อถือได้ (reliability) ข้อมูลในงบการเงินจะน่าเชื่อถือเมื่อไม่มีความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและความลำเอียง ไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดเนื่องจากข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ เช่น การบันทึกค่าใช้จ่ายจากการฟ้องร้องคดีความยังไม่สิ้นสุดอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากผลการ

พิจารณาดีและการคำนวณค่าเสียหายยังไม่เป็นที่แน่นอน กิจการอาจเปิดเผยจำนวนค่าเสียหายไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะเหมาะสมกว่า องค์กรประกอบรองของความเชื่อถือได้ ได้แก่

3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (representational faithfulness) ข้อมูลในงบการเงินจะมีความน่าเชื่อถือเมื่อถูกแสดงไว้อย่างเที่ยงธรรมตามที่ต้องการให้แสดง หรือสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าแสดงได้อย่างเที่ยงธรรม

3.2 เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (substance over form) การบันทึกบัญชีต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ ไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว

3.3 ความเป็นกลาง (neutrality) งบการเงินต้องแสดงข้อมูลด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง กล่าวคือ กิจการไม่จงใจหรือเลือกแสดงข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจหรือใช้ดุลยพินิจให้เป็นไปตามเจตนาของกิจการ

3.4 ความระมัดระวัง (prudence) ข้อมูลที่รายงานในงบการเงินบางส่วนอาจได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนอันหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ความสามารถในการเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้ การประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของอาคาร อุปกรณ์ เป็นผลให้กิจการต้องแสดงถึงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยเปิดเผยถึงลักษณะและผลกระทบโดยการใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำงบการเงิน

3.5 ความครบถ้วน (completeness) กิจการต้องรายงานข้อมูลไว้ในงบการเงินอย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงความมีสาระสำคัญของข้อมูลและต้นทุนในการจัดทำรายการ กิจการต้องไม่ละเว้นการแสดงบางรายการในงบการเงิน อันจะทำให้ข้อมูลผิดพลาดหรือทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด

4. การเปรียบเทียบกันได้ (comparability) งบการเงินต้องมีคุณลักษณะของการเปรียบเทียบกันได้ โดยผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการนั้น และผู้ใช้งบการเงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน

#### ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการใดกิจการหนึ่งจากงบการเงินของกิจการนั้น พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจต่อไป

### จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์งบการเงินมีอยู่หลายประการ คือ

1. ใช้เป็นเครื่องมือกลั่นกรองเบื้องต้น เพื่อเลือกลงทุนหรือวิเคราะห์เพื่อรวมกิจการ
2. ใช้เป็นเครื่องมือพยากรณ์ฐานะการเงินในอนาคต และผลที่จะเกิดขึ้น
3. เพื่อวินิจฉัยปัญหาการบริหารงาน การดำเนินงานและปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้น
4. ใช้เป็นเครื่องมือประเมินการบริหารงานของฝ่ายบริหาร

การวิเคราะห์งบการเงินจะช่วยลดการตัดสินใจชนิดอาศัยเพียงกลางสังหรณ์ การเดา และการใช้สัญชาตญาณ การวิเคราะห์นี้ไม่ได้บั่นทอนการใช้ดุลยพินิจ แต่กลับช่วยเสริมสร้างให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีระบบและมีเหตุผล

การวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน (Common-size Analysis) เป็นการวิเคราะห์ที่นำรายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุนมานำเสนอในรูปของร้อยละ หรือเรียกว่าอัตราส่วนตามแนวดิ่ง แล้วทำให้เห็นโครงสร้างของงบการเงินว่าแต่ละรายการเป็นสัดส่วนเท่าไร

การวิเคราะห์งบดุลตามแนวดิ่ง ทำได้โดยการเทียบสินทรัพย์รวมเท่ากับหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์และเปรียบเทียบแต่ละรายการในด้านสินทรัพย์ว่าเป็นร้อยละเท่าไรของสินทรัพย์รวม ส่วนด้านหนี้สินและทุนก็เทียบแต่ละรายการว่าเป็นสัดส่วนร้อยละเท่าไรเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง โดยการเทียบให้ยอดขายเท่ากับหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ และเปรียบเทียบแต่ละรายการในงบกำไรขาดทุนเป็นสัดส่วนร้อยละของยอดขาย

### การวิเคราะห์การเจริญเติบโตหรือแนวโน้ม (Trend Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลในงบดุลและงบกำไรขาดทุนตั้งแต่สองปีขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งทำให้คุณสามารถเห็นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายการต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่นำมาเปรียบเทียบกัน

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตควรใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปจึงจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างได้ถูกต้องมากขึ้น เพราะในบางปีอาจเกิดเหตุการณ์ที่ผิดปกติ เช่น การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ การเกิดสงครามจนทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทผิดปกติจากปีอื่นๆ ที่ผ่านมา

### การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด (Cash Flow Analysis)

สำหรับการใช้งบกระแสเงินสดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงินนั้น สามารถดูการเคลื่อนไหวของรายการเงินสด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แหล่งที่มาของเงินสดและแหล่งใช้ไปของเงินสดสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยจะนำรายการในงบดุลและงบกำไรขาดทุนที่เป็นเงินสด

มาวิเคราะห์เงินสดสุทธิว่าเหลือหรือขาดมือ ซึ่งเป็นการวัดสภาพคล่องของบริษัท เพราะเงินสดเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่ปราศจากข้อผูกพันและบริษัทสามารถนำไปใช้จ่ายได้ตลอดเวลา

กรณีที่เงินสดคงเหลือปลายงวดติดลบหรือเงินสดขาดมือ บริษัทอาจจะต้องกู้ยืมเพิ่มขึ้นเพื่อนำมาเสริมสภาพคล่อง แต่ถ้าบริษัทยังมีเงินสดคงเหลือปลายงวด บริษัทอาจวางแผนการลงทุนเพิ่ม โดยจะเลือกลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนมากที่สุด ณ ความเสี่ยงที่บริษัทสามารถยอมรับได้ เพราะบริษัทไม่จำเป็นต้องถือเงินสดในมือเกินความจำเป็น ซึ่งเป็นการเสียโอกาสในการลงทุน

### การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถประเมินฐานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจได้ดีกว่าข้อมูลตัวเลขที่แสดงไว้ในงบการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงิน คือ การนำรายการในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน ที่มีความสัมพันธ์กัน มาทำเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกัน แล้วทำให้สามารถตีความหมายของงบการเงินนั้นได้มากขึ้น สูตรการคำนวณจะเป็นสูตรสำเร็จที่สามารถคำนวณได้แต่ความยากจะอยู่ที่การตีความตัวเลขว่าหมายถึงอะไร ตัวเลขที่ได้สามารถจะสื่อไปถึงธุรกิจว่ามีผลประกอบการดีหรือไม่คืออย่างไร มีปัญหาที่ธุรกิจควรจะแก้ไขตรงจุดใดบ้าง อย่างไร

อัตราส่วนทางการเงินจะมีความหมายได้ต้องมีการเปรียบเทียบว่าดีหรือแย่กว่า โดยสามารถนำไปเปรียบเทียบกับ

1. อัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ซึ่งหาได้จากการเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มบริษัทที่ทำธุรกิจเดียวกันเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ
2. อัตราส่วนทางการเงินในอดีตของธุรกิจ เป็นการเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทเองในช่วงการดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นภาพของธุรกิจได้ดีที่สุด
3. อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทคู่แข่ง การเปรียบเทียบจะทำให้เห็นถึงจุดอ่อนจุดแข็งของธุรกิจเทียบกับบริษัทคู่แข่งและทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขันได้ แต่มีข้อจำกัดคือข้อมูลงบการเงินที่จะนำมาวิเคราะห์เทียบกัน ควรจะมีระบบบัญชี วิธีการบันทึกบัญชี และรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกัน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545)

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2537 หน้า 73) ได้กล่าวไว้ว่า อัตราส่วนคือผลที่ได้รับจากการนำเอาตัวเลข 2 จำนวนมาหารกัน ผลลัพธ์ดังกล่าวโดยทั่วไปมีความหมายน้อย แต่ในทางการเงินแล้ว หมายถึงตัวเลขของรายการ 2 รายการในงบการเงินหารกัน และเมื่อแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับตัววัดอันใดอันหนึ่งแล้ว จะมีความหมายและมีประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการเงิน แนวทางในการวิเคราะห์การเงิน โดยใช้เทคนิค

อัตราส่วนทางการเงินมี 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ การวิเคราะห์แนวนอน และการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

การวิเคราะห์งบการเงินนั้น โดยทั่วไปจะมีการวางเป้าหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจและแนวนอนในอนาคต ซึ่งจะเป็นตัวชี้ถึงโอกาสที่นักลงทุนจะทำกำไรในอนาคตจากการลงทุนในหุ้นของบริษัทนี้ด้วย ถ้าความสามารถในการทำกำไรมีสูง

2. เพื่อให้ทราบถึงระดับความเสี่ยงของธุรกิจที่จะทำให้นักลงทุนขาดทุนจากการลงทุนได้ การวิเคราะห์งบการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการนำข้อมูลของงบการเงินในอดีตมาหาความสัมพันธ์ของตัวเลขต่างๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพยากรณ์ถึงสภาพฐานะทางการเงินในอนาคตและหาจุดแข็งและจุดอ่อนของธุรกิจ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการบริหารงานและวางแผนของผู้บริหารด้วยว่ามีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ (วันฤดี สุขสงวน, 2551 หน้า 13-2)

ผลการดำเนินงานของบริษัทเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดราคาหลักทรัพย์และส่งผลให้ผู้ลงทุนมีกำไรหรือขาดทุนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ได้ ดังนั้น การวิเคราะห์งบการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรายงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของบริษัท จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนอย่างมากในการนำมาใช้เพื่อศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างมีเหตุผลและจะเป็นการลดความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์ให้มัน้อยที่สุด โดยการนำข้อมูลตัวเลขต่างๆ ในงบการเงินของบริษัทมาวิเคราะห์ถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทนั้นๆ ว่ามีความสามารถในการบริหารงานและดำเนินธุรกิจอย่างไร ความสามารถในการทำกำไรในอดีตและอนาคตเป็นอย่างไร ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ของบริษัทมีคุณภาพเพียงใด และมีภาระหนี้สินหรือปัญหาทางการเงินหรือไม่ (เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงิน บริษัทจดทะเบียน, 2545 หน้า 17)

### ประเภทของอัตราส่วนทางการเงิน

1. อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) เป็นอัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นของกิจการ โดยอัตราส่วนวัดสภาพคล่องที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนนี้เป็นเครื่องชี้ฐานะทางการเงินระยะสั้นของธุรกิจ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าที่สูงยิ่งแสดงว่าบริษัทมีความคล่องตัวมาก เข้าหนี้ระยะสั้นจะให้ความสำคัญต่ออัตราส่วนนี้มาก เนื่องจากแสดงโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ว่ามีอยู่มากหรือน้อยตามค่าอัตราส่วน โดยทั่วไปธุรกิจที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเท่ากับ 2:1 ถือว่าเหมาะสมแล้วแต่ในการที่จะตัดสินใจก็ควรจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น

ลักษณะและประเภทของธุรกิจ ค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน เป็นต้น (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 45)

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) อัตราส่วนนี้ใช้สำหรับวัดความสามารถของธุรกิจในการชำระหนี้สินหมุนเวียนจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่หักสินค้าคงเหลือออก ทั้งนี้ เพื่อพยายามตัดสิ่งซึ่งจะเป็นปัญหาในการเปลี่ยนแปลงเงินสดออก (สินค้าคงเหลือ) อัตราส่วนนี้ค่ายิ่งมากก็แสดงว่าธุรกิจนี้มีสภาพคล่องสูง โดยปกติอัตราส่วน 1:1 ก็ถือว่าเหมาะสมแล้ว (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 45)

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity Ratio) เป็นอัตราส่วนวัดผลการลงทุนของกิจการว่าก่อให้เกิดรายได้หรือไม่ และมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Receivables Turnover) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายเชื่อสุทธิกับยอดลูกหนี้เฉลี่ย ถ้าอัตราการหมุนเวียนอยู่ในอัตราสูงแสดงว่าธุรกิจมีความสามารถในการบริหารลูกหนี้และสามารถเปลี่ยนลูกหนี้เป็นเงินสดได้เร็ว (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 45)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

2.2 ระยะเวลาถัวเฉลี่ยการเก็บหนี้ (Average Collection Period) อัตราส่วนนี้แสดงถึงระยะเวลาการเรียกเก็บเงินว่ายาวนานแค่ไหน ผู้วิเคราะห์สามารถนำมาเปรียบเทียบกับเงื่อนไขการชำระเงิน (Term of sales) ของธุรกิจซึ่งจะทำให้เห็นถึงความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ว่ามี

ประสิทธิภาพหรือไม่ (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 46)

$$\text{ระยะเวลาถัวเฉลี่ยการเก็บหนี้} = \frac{360}{\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover) อัตราส่วนนี้ใช้วัดอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ เพื่อให้ทราบถึงความคล่องตัวของสินค้าว่าสามารถจำหน่ายสินค้าได้เร็วเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงยิ่งแสดงว่า สินค้าของบริษัทสามารถขายได้เร็ว แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานขายของบริษัท (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 46)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{อัตราสินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

2.4 ระยะเวลาในการขายสินค้า (Holding Period) อัตราส่วนนี้แสดงถึงระยะเวลาการขายสินค้าในแต่ละครั้ง ว่าใช้ระยะเวลาในการขายนานเท่าไร ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าต่ำแสดงว่าบริษัทมีความสามารถขายสินค้าได้เร็ว (เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 66)

$$\text{ระยะเวลาในการขายสินค้า} = \frac{360}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ}}$$

2.5 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ถาวรของบริษัทก่อให้เกิดยอดขาย (เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 66)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย}}$$

2.6 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทสามารถก่อให้เกิดยอดขายเทียบเท่ากับสินทรัพย์ทั้งหมด (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 47)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ย}}$$

3. อัตราส่วนวัดสภาพหนี้ (Leverage Ratio) เป็นอัตราส่วนวัดแสดงความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนนี้แสดงถึงโครงสร้างเงินทุนของธุรกิจว่าประกอบไปด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น โดยอัตราส่วนวัดสภาพหนี้ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

3.1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) อัตราส่วนนี้แสดงโครงสร้างของเงินทุน (Capital Structure) ของบริษัทว่ามีสัดส่วนของหนี้สินรวมของบริษัทเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้นหรือส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเท่าใด เป็นการวัดว่าธุรกิจใช้เงินทุนจากภายนอก (จากการกู้ยืม) เมื่อเทียบกับทุนภายในของธุรกิจเองว่ามีสัดส่วนเท่าใด ซึ่งหนี้สินเป็นแหล่งเงินทุนที่บริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่าย ไม่ว่าจะผลการดำเนินงานของบริษัทจะเป็นอย่างไร อัตราส่วนนี้สูงก็แสดงว่า บริษัทก็มีความเสี่ยงสูงด้วยเช่นเดียวกัน เพราะเงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนที่มีภาระดอกเบี้ย (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 49)

$$\text{อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

3.2 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ของธุรกิจ โดยวิเคราะห์เพื่อหากำไรจากการดำเนินงาน (กำไรสุทธิ + ภาษีเงินได้ + ดอกเบี้ยจ่าย) ต่อดอกเบี้ยจ่าย อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงก็ยิ่งเพิ่มความมั่นใจแก่เจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระดอกเบี้ย การที่อัตราส่วนนี้ลดลง อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งหรือหลายสาเหตุ เช่น ดอกเบี้ยจ่ายสูงเกินไป หรือเงินกู้เพิ่มขึ้น หรือกำไรลดลง (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 49)

$$\text{อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$



4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการหาผลตอบแทนจากการดำเนินงานและจากการลงทุนในสินทรัพย์ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

4.1 อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) เป็นการหาผลตอบแทนภายหลังจากหักต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงจะแสดงถึงความสามารถในการหารายได้และการควบคุมต้นทุนการผลิตที่ดี (เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 64)

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}} \times 100$$

4.2 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เป็นการหาผลตอบแทนภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายทุกอย่างแล้ว (เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 64)

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times 100$$

4.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Asset) เป็นอัตราส่วนที่วัดความสามารถในการทำกำไรของเงินทุนที่มาจากสองส่วนด้วยกันคือ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 48)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4.4 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity) อัตราส่วนนี้ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อวัดผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หรือเงินทุนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถบริหารงานเพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นเจ้าของกิจการ (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 48)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

5. อัตราส่วนมูลค่าตลาด (Market Value Ratio) เป็นอัตราส่วนที่วัดระหว่างหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ของบริษัท เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของบริษัทในรูปของกำไรสุทธิต่อหุ้น และมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น โดยอัตราส่วนที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

5.1 อัตรากำไรต่อหุ้น (Earning per Share) คือ ส่วนของกำไรสุทธิที่แบ่งเฉลี่ยต่อหุ้นสามัญแต่ละหุ้น

$$\text{อัตรากำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่เรียกชำระแล้ว}}$$

5.2 อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) ผู้ลงทุนส่วนมากมักจะลงทุนในหุ้นที่มีอัตราส่วนนี้ต่ำเมื่อเทียบกับหุ้นตัวอื่นๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน (เทคนิคการวิเคราะห์หังบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 68)

$$\text{อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}}$$

5.3 อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (P/BV Ratio) อัตราส่วนนี้มีความหมายใกล้เคียงกับ P/E Ratio โดยค่าที่คำนวณได้มีค่าต่ำกว่า 1 เท่า แสดงว่าราคาหุ้นบริษัทนี้ต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชี จึงนำลงทุนอย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยม เนื่องจากมูลค่าตามบัญชีเกิดจากการบันทึกบัญชีตามราคาทุนไม่ใช่ราคาตลาด ทำให้การตีความอาจผิดพลาดได้ (เทคนิคการวิเคราะห์หังบการเงินบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 68)

$$\text{อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{มูลค่าตามบัญชี}}$$

5.4 อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผล (Dividend Yield) อัตราส่วนนี้ใช้ในการพิจารณาว่าธุรกิจมีนโยบายในการจ่ายเงินปันผลอย่างไร ถ้าอัตราส่วนนี้สูงก็แสดงให้เห็นว่ากำไรส่วนใหญ่ของธุรกิจใช้ไปเพื่อตอบแทนผู้ลงทุนหรือเจ้าของกิจการ โดยการจ่ายเงินปันผลและคงเหลือกำไรเพียงบางส่วนไว้เพื่อการขยายกิจการของธุรกิจ (การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2545 หน้า 49)

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผล} = \frac{\text{เงินปันผล}}{\text{กำไรสุทธิ}}$$

### ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ที่ สรุปได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมสื่อสาร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น (นันทนา สุนทรบุรุษ, 2545) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (Dwiet al., 2552) อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ ของกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราส่วนเงินปันผลต่อหุ้น อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนซื้อขายต่อมูลค่าตามบัญชี อัตราส่วนราคาซื้อขายต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น โดยอัตราส่วนราคาซื้อขายต่อมูลค่าตามบัญชีมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดของหลักทรัพย์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน (รพีพรรณ แสงอนันท์, 2548) นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วยังมีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ในหมวดธุรกิจพลังงานและหมวดธุรกิจปิโตรเคมีภัณฑ์ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดของหลักทรัพย์ (เจริญชัย ตั้งเจริญงามวงศ์, 2552) (อริษา สุรัสโม, 2554) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของนพรัตน์ ดิวงวงศ์ (2545) โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2541 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2545 ของกลุ่ม SET 50 ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหุ้นสามัญของตลาดโดยรวมที่ประกอบด้วยหลายลักษณะธุรกิจ แต่ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายบริษัท นภดล วิมลธรรมรัตน์ (2546) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การเลือกหลักทรัพย์ลงทุน โดยพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงินกับราคาตามบัญชี ของกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีราคาตามบัญชีสูงกว่าราคาตลาดจำนวน 84 หลักทรัพย์ จากข้อมูลรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึงปี พ.ศ. 2544 อัตราส่วนที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนทางการเงินมีความสัมพันธ์กับราคาตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาตลาดของ

หลักทรัพย์ ของกลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธนาคาร โดยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดหลักทรัพย์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์กันเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดของหลักทรัพย์ (จุฑามาศ นันตะราช, 2551) (ธชวิน โอจรัสพร, 2551) อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดของหลักทรัพย์ กลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราเงินปันผลต่อหุ้น อัตราตลาดตามบัญชีต่อหุ้น อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดหลักทรัพย์ (บุญนาค เกิดสินธุ์, 2554) การศึกษาการพยากรณ์ผลตอบแทนจากอัตราส่วนทางการเงินของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1963-2000 ผลการศึกษาพบว่าอัตราเงินปันผล (Dividend Yield) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อราคาตลาด (Book-to-Market Ratio: B/M) และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อราคาซื้อขายต่อหุ้น (Earning-to-Price Ratio: E/P) ตามลำดับ สำหรับอัตราส่วนทางการเงินอื่นมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์เพียงบางช่วงเวลาตามสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Jonathan Lewellen, 2545) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนจำนวนเท่าของกำไรต่อดอกเบี้ยจ่ายมีผลกระทบต่อ ราคาหลักทรัพย์ (ธาราวัน เพชรเจริญ, 2554)